Gräsbergets fäbodar.

Av Nils Erik Jons

Gräsbergets fäbodar är det nordligaste fäbodstället i Nås och som jämte Drafsberget och Gubbholn ligger på Östra sidan om älven .Fäboden hade sitt ursprung från början av 1800-talet och hade 20 (lindor) som man uttryckte fäboden med .I början av 1950 talet fanns endast 6 st. beboeliga kvar, efter hand har vissa restaurerats och andra har blivit nyuppförda på gamla boplatser.

Simas stuga i Gräsberget början av 1900-talet. Ombyggd på 40-talet av Matses Olle.

Därav att Fäbodbruket upphörde successivt och fäbodarna blev outnyttjade och de flesta blev förfallna och igènväxta av skogen. Nol-lindor som låg längst nol (norrut) skall ha ha bestått av 5 vallar, Bäck Eriks, Tupp Olles, Hjul Lasses, Mats Erkes och Snickarns som alla är borta men stenrösen och grundstenar vittnar om platsernas placering än i dag. Öster om de sydliga nol-lindor fanns också 3 vallar Liss Eriks och Liss Mats samt Lars Knutssons. Till en av Liss vallarna har Snickarns gamla fäbostuga blivit flyttad, därför att på Snickarlinda var det så sankt och fuktigt. Den blev flyttad på skogsskiftet som gick genom Liss vallarna och där fanns inga hus kvar. Den står där än i dag och användes som jaktstuga av Gräsbergets jaktlag.

Strax söder om dessa fanns en grupp vallar Mårtas Pers, Mårtas Lasses, Täpp Pers, Hök Mats och Soldat Dunderhake samt Falk Olov, där inget finns kvar idag. Sydväst därom den Snickarlinda som jaktstugan blev flyttad ifrån. Öster därom (Grop Lars linda), eller Stark Pers som nu innefattar Jovens eller Karin Solems samt Rune Hedemos stugor, även Ulf Närsjös stuga ligger inom (Grop Larses), eller Stark Pers, Jovens eller Karin Solems stuga blev nyuppsatt i denna vall på 1920 talet sedan den varit utsatt för brand den ursprungliga stugan har stått ca. 150 m norr därom, söder om denna vall finns Israels Jons, Jont Eriks ,Jugas Erkes, nuvarande ägare Nils-Erik Jons, Anna Jonth och Jan Olsson, av vilka Israels Jons blev återuppbyggt på 1967. Norr om Israels Jons har även funnits en fäbodvall som ägts av Tupp Anders Olsson samt söder om Jugas Erkes hade änkan Karin Danielsdotter sin fäbodvall. Samt sydöst därom Simas Erkes, Grop Hanses, Knip Erkes, Wilkatt Hans. Där nuvarande ägare av Simas är Lennar Matses och Karin Fagerås, Grop Hanses finns ingen i nuläget Knip Erkes ägs av Bengt Ehnström och Wilkatt Hans av Fam. Beyer .

Jont Erkes stugan användes i slutet på 40 talet och in på 50 talet av Evald Nilsson från Snöbyn som här hade får som gick på vall , själv arbetade han med huggning och körning där. Jovens stuga användes mycket som vinterkvarter för timmerkörare under samma tidsepok.

Israels Jons gamla stuga var så dålig att den blev nerplockad i början på 40 talet och låg där i en hög i flera år. Den blev sedan nerkörd till byn och uppeldad till ved ,men säng gaveln fanns bevarad. Den hade många namn inskurna spec. av Flofolk från Kläbergets fäbod. De gick till Nås via Gräsberget på Högmässa från just Kläbergets fäbod i Floda ca 4 km. öster om Gräsberget, då det var något närmare dit än till Floda kyrka. Då stannade dom vid Israels Jons stuga och bytte skodon efter att ha gått över vissa surdrag och kanske var blöta om fötterna. Ner till Nås kyrka var det torrare att gå och de kunde komma till högmässan ganska prydliga

Efter buvägen till Nås fanns 2 vilhällor eller stannstad som kunde utnyttjas för att vila benen för den långa promenaden på de återstående 8 km. ner till Nås. Sedan återstod samma promenad åt andra hållet efter högmässan.

xxxx